

Meerlingen

MAGAZINE

Speciale uitgave: Samen of apart?

Zo kan het ook!
Scholen en ouders
aan het woord

Wat zegt de
wetenschap?

Eerste hulp
bij de keuze

In dit speciale nummer

Van het bestuur	3
Samen of apart	4
Uit de wetenschap – hou ze bij elkaar, tenzij...	5
Stelling op Facebook	8
Enquête	10
Eerste hulp bij de vraag samen of apart	12
Zo kan het ook! Scholen en ouders aan het woord	14
Naar de middelbare school Samen of apart	16
Een drieling samen of apart	19
Praten met de school	20
Lentezoet	22
Column Michelle Schoolkeuze	23
Loze argumenten	24

OP DE COVER:

Camilo en Samuel Verbruggen zijn 5 jaar oud, en zijn heel blij dat ze samen in één klas zitten.

ACHTERKANT:

Finn en Levi Maas op weg naar school.

© Voor het overnemen van artikelen is toestemming van het bestuur nodig.

Colofon

Deze onderwijsspecial is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Ouders van Meerlingen (NVOM). Deze uitgave is een herziene uitgave van de special van december 2015. Het bestuur streeft ernaar zoveel mogelijk leden en andere deskundigen aan het woord te laten. Publicatie van een ingezonden stuk of “eigen verhaal” houdt echter niet in dat het bestuur dezelfde mening heeft. De redactie behoudt zich het recht voor om brieven in te korten of niet te plaatsen.

Meer weten over de NVOM? Kijk op www.nvom.nl. Een lidmaatschap kost maar € 22,50 per jaar! Daarvoor ontvang je vier keer per jaar het Meerlingen Magazine.

© Voor het overnemen van artikelen is toestemming van het bestuur nodig.

meerlingenmagazine@nvom.nl

Aan deze speciale uitgave van de NVOM werkten mee:

Melou van den Berg, redactie
Emmeliek Boost, rubriek opvoeddesk
Coks Feenstra, deskundige
Margreeth Fernhout, hoofdredactie
Michelle Honselaar-Ernst, column
Karin Moore, redactie
Theo Platel, redactie en vormgeving
Inge Schagen, illustraties
Maureen Tijmstra, eindredactie
Joan Westerneng, kenniscentrum
Hester van Wingerden, rubriek pre-puber
www.nvom.nl

Dennis de Krom

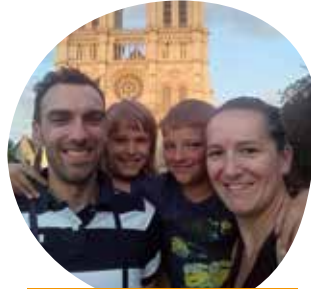
Lennart in 't Veld

Jeroen Konijn

Margreeth Fernhout

Christian van Barneveld

José van Bijsterveld

Van het bestuur

Beste meerlingouder, leerkracht of verzorgende van een meerling

Deze uitgave is een vereenvoudigde en herziene versie van de special van het Meerlingen Magazine zoals die in december 2015 verscheen. In deze special werd uitgebreid aandacht besteed aan de vraag of meerlingen het best samen in de klas of groep kunnen zitten, of juist beter apart. Eind 2018 besloot het bestuur de uitgave van december 2015 geheel te herzien en aan alle NVOM-leden met kinderen van 4 jaar of jonger toe te sturen. Ook is deze editie integraal beschikbaar op nvom.nl.

Bij alles in deze uitgave kunt u het best de persoonlijke situatie van de meerling waar u mee bezig bent betrekken. Er is geen zwart-witte oplossing. In het algemeen geldt dat een meerling net zo als een individu benaderd moet worden als ieder ander kind. Voor de ene meerling is het beter als ze bij elkaar zitten, de andere meerling kan beter uit elkaar worden gehaald. En met het stijgen van de leeftijd, kan de situatie ook nog veranderen.

Met deze speciale uitgave (die ook nog eens de landelijke pers haalde!) willen we u graag handvatten bieden voor de gesprekken die u hierover voert. We willen u op weg helpen naar het beste besluit voor uw kinderen.

Naast alle verhalen in dit magazine is er ook veel informatie beschikbaar op www.nvom.nl/kenniscentrum.

Namens de NVOM wens ik u veel leesplezier.

Met vriendelijke groet,
Margreeth Fernhout, hoofdredactie Meerlingen Magazine

Samen of apart?

U ZULT HET ZELF MOETEN ONTDEKKEN

ALS NVOM GEVEN WE HET LIEFST HEEL DUIDELIJK INFORMATIE: DIT IS HET BESTE VOOR UW KIND. DE NVOM IS VAN MENING DAT DE MEEST PASSENDE OPLOSSING VERSCHILT PER MEERLING. OUDERS DIENEN IN ONDERLING OVERLEG MET DE SCHOOL VAST TE STELLEN WELKE OPLOSSING VOOR HUN MEERLING DE MEEST GESCHIKTE IS.

Nog steeds zijn er basisscholen die rigide zijn in hun beleid: meerlingen moeten in alle gevallen uit elkaar worden gehaald, ongeacht hun karakter. De redenatie die hierachter schuil gaat is dat hiermee de individuele ontwikkeling van de kinderen gestimuleerd wordt. Wetenschappelijk bewijs voor deze stelling ontbreekt echter, evenals voor het tegendeel.

Ook zijn er veel scholen die het beleid hanteren dat alle kinderen tijdens de hele basisschool zoveel mogelijk met dezelfde kinderen in de klas zitten. Dat heeft tot gevolg dat een beslissing die in het eerste jaar is gemaakt consequenties heeft voor de rest van de tijd op school. Later splitsen of later samenvoegen betekent immers voor (ten minste één van) de kinderen dat ze uit hun vertrouwde klas worden weggehaald.

HET SCHEIDEN VAN MEERLINGEN HEEFT EEN AANTAL VOORDELEN:

De kinderen krijgen in de klas de vrijheid om als individu op te treden;

De docent zal eerder geneigd zijn de kinderen met hun leeftijds-genoten in de klas te vergelijken, in plaats van vooral met hun meerlingbroer(s) of -zus(sen);

De kinderen ontwikkelen de vaardigheden om zonder tweelingbroer(s) of -zus(sen) op te treden, ook als hij of zij zich in de nesten werkt;

De kinderen krijgen de kans zijn of haar eigen vriendenkring te ontwikkelen en te onderhouden.

HET SCHEIDEN VAN MEERLINGEN HEEFT ECHTER OOK EEN AANTAL NADELEN:

Meerlingen hebben soms behoefte aan elkaars steun, met name in de beginjaren, als ze nog niet gewend zijn om gescheiden van elkaar te zijn;

Zelfs als de meerling zich comfortabel voelt in een gescheiden situatie, hebben ze soms nog behoefte aan bevestiging van elkaar;

Indien één van de meerling dominant is, kan de ander zich verloren voelen zonder diens steun;

Het kan de concurrentie thuis versterken, vooral indien de voortgang van de twee klassen niet gelijk opgaat; De docent zal minder geneigd zijn om het effect van meerlingschap te onderkennen. Dit kan bijvoorbeeld spelen indien één van de kinderen overstuurt is als de ander ziek is.

De NVOM is van mening dat de meest passende oplossing verschilt per meerling. Ouders dienen in onderling overleg met de school vast te stellen welke oplossing voor hun meerling de meest geschikte is. Onderzoekers van de Curtin Universiteit (Perth, Australië) hebben hiervoor een checklist ontwikkeld, waar ook een Nederlandse vertaling voor is. Een voorbeeld van die vragenlijst is te zien op pagina 12.

Hoewel deze vragenlijst vooral is bedoeld voor tussentijdse besluitvorming, als de kinderen al op school zitten, kan deze ook gebruikt worden bij aanvang van de school. In dat geval is het raadzaam om de verzorgers van het kinderdagverblijf en/of begeleiders op de peuterspeelzaal te betrekken bij het invullen van het vragenformulier.

Thijs en Stijn Schra op hun verjaardag in groep 1, ieder met een eigen traktatie.
Inzending fotowedstrijd.

Uit de wetenschap: hou ze bij elkaar, tenzij...

HET ADVIES VAN DE NVOM OM GOED NAAR DE BEHOEFTE VAN DE MEERLING TE KIJKEN IS NIET EEN ADVIES DAT ZOMAAR UIT DE LUCHT KOMT VALLLEN. VOOR WIE FEITELIJKE DATA WIL HEBBEN ZETTE COKS FEENSTRA DE WETENSCHAPPELIJKE ONDERZOEKEN NOG EENS OP EEN RIJTJE. MET KEIHARDE CONCLUSIES.

Lucy A. Tilly, Terrie E. Moffitt en collega's van het King's College in Londen en van de Universiteit Wisconsin in de Verenigde Staten deden in 2004 een grootschalig onderzoek onder 878 tweelingparen, in de leeftijd van vijf tot zeven jaar. De basisschool in Groot-Brittannië en de VS begint op vijfjarige leeftijd.

Er werden drie groepen bestudeerd: een groep tweelingen die in dezelfde klas werd geplaatst (61 procent), de 'not separated group' (NS); een groep die gesplitst werd op vijfjarige leeftijd, de 'early separated group' (ES) en een groep die op zevenjarige leeftijd werd gesplitst, de 'lately separated group' (LS). Dit zijn de belangrijkste resultaten:

1. De ES-groep vertoonde meer internaliserend probleemgedrag, zoals angst, onzekerheid en verdriet. Bij de eeneiige tweelingen bleef dit effect ook in de volgende schooljaren aanwezig en werd zelfs sterker; bij de twee-eiigen verdween het na een jaar.
2. De ES-groep had meer leerproblemen dan de tweelingen die bij elkaar bleven. De LS-groep had meer problemen

met lezen. Ook deze groep vertoonde internaliserend probleemgedrag dan de tweelingen die bij elkaar bleven.

3. Er was één positief effect te zien van scheiden van de tweeling: twee-eiigen die na het eerste schooljaar werden gesplitst, dus in hun tweede jaar (vergelijkbaar met groep 4), werkten harder dan de twee-eiigen die samenbleven.

Meerlingen hebben speciale behoeftes waar rekening mee gehouden moet worden

De conclusie van deze onderzoekers is dat tweelingen speciale behoeftes hebben waar rekening mee moet worden gehouden. Zo blijkt een grote groep baat te hebben bij het samen beginnen. De aanwezigheid van de tweelinghelpt helpt hen om zich op hun gemak te voelen. Zonder

deze steun ondervindt een deel van de tweelingen problemen van het gescheiden zijn, zoals stress, angst en onzekerheid waardoor ze minder goed presteren.

Er werd een duidelijk verschil gevonden tussen de eeneiigen en de twee-eiigen: beide groepen hebben internaliserend probleemgedrag, maar bij de twee-eiigen gaat dit na een jaar weg, terwijl het bij de eeneiige aanwezig blijft of zelfs verergert.

Het onderzoek betrof uitsluitend tweelingen van hetzelfde geslacht. Een jongen-meisjetweeling is een aparte groep, waarbij splitsing vaak wel positief werkt, hoewel ook hier met zorg moet worden bekeken of de scheiding al bij aanvang moet gebeuren of wellicht na een jaar (of meer) schoolervaring.

Internaliserend en externaliserend?

Deze woorden zijn in de ontwikkelingspsychologie heel gebruikelijke termen. Internaliserend probleemgedrag is gedrag dat niet direct aan de buitenkant van een kind te zien is. Denk aan angst en depressie. Wie internaliserend probleemgedrag vertoont, heeft een heel goede controle over zijn emoties en laat zijn emoties niet zien. Externaliserend is juist het tegenovergestelde: geen controle over de emoties, waardoor het probleemgedrag direct duidelijk is. Denk aan agressie en onruststoken.

VERVOLGONDERZOEK: OP LATERE LEEFTIJD

In 2009 deed de onderzoeksploeg, op verzoek van TAMBA (Twins and Multiples Births Association) een vervolgonderzoek, nu op de leeftijd van 10 tot 12 jaar, bij dezelfde groep tweelingen. Doel was onderzoeken of de problemen tijdelijk waren en of de tweelingen die op de middelbare school worden gescheiden, meer emotionele problemen hebben dan degenen die samen zijn.

De resultaten waren verrassend, want het bleek dat de gevolgen, zeven jaar later, nog steeds merkbaar waren bij de eeneiige tweelingen. Deze hadden duidelijk meer emotionele problemen dan de twee-eiige tweelingen. Ook bij de groep die op latere leeftijd gescheiden werd bleek er meer emotionele problemen te spelen bij hen dan bij de groep die bij elkaar bleef. Ook hier gold dat uitsluitend bij de eeneiige tweelingen.

ONDERZOEK IN NEDERLAND

In een Nederlands onderzoek bestudeerde Mieke van Leeuwen van het Nederlands Tweelingen Register in 2005 het effect van splitsing van tweelingen, zowel op korte termijn (7-jarige leeftijd) als op lange termijn (12 jaar).

Bij de 5128 onderzochte tweelingen werd op korte termijn meer internaliserend probleemgedrag geconstateerd, evenals meer externaliserend probleemgedrag. Het internaliserend probleemgedrag zou een gevolg zijn van de splitsing, maar het drukke, lastige gedrag was, aldus van Leeuwen, al aanwezig voor de scheiding. Het was juist de reden tot splitsen en dus niet een gevolg ervan.

Bij dit onderzoek werden ook de cognitieve prestaties van de tweelingen bekeken. Op lange termijn, dus bij 12 jaar, was er geen verschil meer tussen de gescheiden en ongescheiden tweelingen, niet in hun probleemgedrag en niet in de schoolprestaties.

VERVOLGONDERZOEK: ALLEEN EENEIIGE TWEELINGEN

Voortbouwend op het Nederlandse onderzoek, bestudeerden Lisabeth Fisher DiLalla en Paula Y. Mullineaux in 2007 bijna tweeduizend gezinnen met tweelingen, op vier- en zevenjarige leeftijd.

Er werd hier enkel onderzoek gedaan bij eeneiige tweelingen, omdat op die manier de invloed van de omgeving (het klaslokaal) onderzocht kon worden. Het gedrag van een kind wordt altijd bepaald door genetische- en omgevingsinvloeden. De klas is zo'n omgevingsinvloed.

Hun hypothese was dat tweelingen met internaliserend probleemgedrag voor aanvang van school, baat zouden hebben bij het samen in één klas zitten, terwijl tweelingen met externaliserend probleemgedrag juist baat zouden hebben bij verschillende klassen.

De eerste veronderstelling bleek te kloppen, maar de tweede niet: tweelingen vertoonden minder externaliserend probleemgedrag als ze in één klas zaten, maar dit gedrag (vaak een reden tot splitsing) **nam bij scheiding toe in plaats van af.**

Dit onderzoek wijst uit dat het klaslokaal duidelijk invloed heeft op het gedrag van het kind. Bij deze groep eeneiige tweelingen waren de verschil-

len in gedrag groter wanneer ze gescheiden werden, dan wanneer ze samen bleven, zowel thuis als op school. Ook de ouders rapporteerden meer gedragsproblemen bij hun gescheiden tweelingen dan de niet gescheiden groep. De conclusie van de onderzoeksters van dit rapport is dat het samen plaatsen voor tweelingen in de eerste schooljaren een **positief effect** heeft, zelfs op probleemgedrag.

MAAR LEREN ZE OOK BETER?

Dinand Webbink onderzocht in 2007 bij 2878 tweelingen of het samen in de klas zitten de cognitieve resultaten van de kinderen verhoogt.

Het onderzoek wees uit dat een splitsing in groep 4, op 7-jarige leeftijd, de taalvaardigheden negatief beïnvloedde. De niet gescheiden tweelingen behaalden betere cijfers in taal en met name de tweelingen van hetzelfde geslacht. Ook behaalden ze betere cijfers in rekenen.

Dit is niet vreemd: onderzoek uit de neuropsychologie toont aan dat de hersenen een veilige omgeving nodig hebben om optimaal te kunnen werken. Tweelingen die geen last hebben van angst en onzekerheid, functioneren dus qua intellectuele prestaties beter. Dit effect is in hogere klassen niet meer aanwezig. Op hogere leeftijd is de noodzaak om samen te zijn, minder.

Bij de jongen/meisjetweelingen werd een opvallend gegeven ontdekt: bij splitsing van deze groep tweelingen in de hogere klassen (groep 6, 7, en 8) namen de taalfuncties toe.

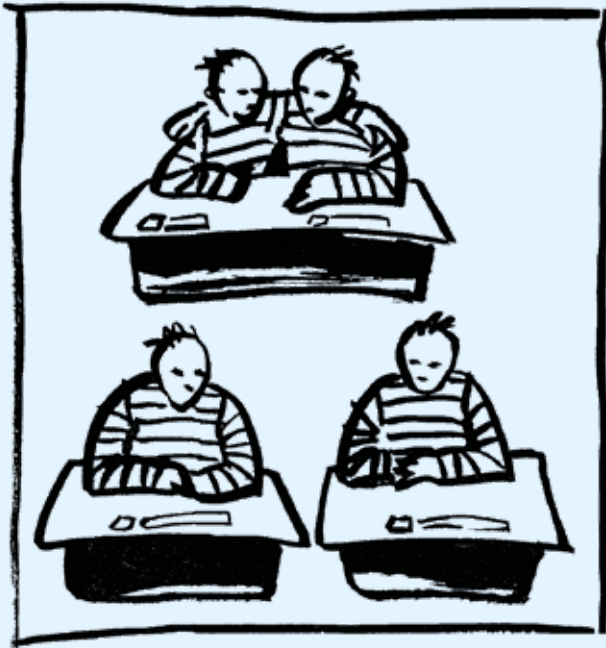
De conclusie van dit onderzoek is dat de aanwezigheid van een co-twin belangrijk is in de eerste jaren van het schoolleven (en dan vooral bij de tweelingen van hetzelfde

---

**Alleen met kennis
van zaken kan een
goede beslissing
worden genomen**

**Niet meten met een
maatstaf die voor
eenlingen geldt**

geslacht), maar niet meer significant in de latere klassen. En de splitsing van j/m-tweeling is dan zelfs een pre wat betreft de taal.

Polderman en collega's, deden in 2004 een grootschalig onderzoek onder 839 eeneiige tweelingparen en 1164 twee-eiige, van 3 tot 12 jaar. Er werd hier naar de uitslag van de CITO-toets gekeken om te achterhalen of er verschillen zijn tussen de gescheiden en niet gescheiden tweelingen. Die werden niet gevonden. Dit zegt echter nog niets over hoe de tweelingen een scheiding ervaren.

CONCLUSIE?

Concluderend kunnen we zeggen dat het voor de academische resultaten op latere termijn niet uitmaakt of een tweeling wel of niet gescheiden wordt. Op emotioneel vlak is er echter wel een groot verschil. Tweelingen die samenblijven in de eerste schooljaren, hebben niet die emotionele problemen die wel aangetroffen worden bij tweelingen die meteen of na één jaar gescheiden worden.

De vraag rijst: waarom moeten we het de tweelingen moeilijk maken als hun samenzijn zo duidelijk een behoefte is – met name in de eerste schooljaren – die er voor zorgt dat ze het a) prettig hebben op school en b) dat taal en rekenen makkelijker verloopt?

Er is geen onderzoek dat uitwijst dat scheiding een positieve invloed heeft op het ontwikkelen van een eigen identiteit. Daarbij spelen andere factoren een veel grotere rol, zoals de opvoeding die een tweeling krijgt, het feit of de ouders en omgeving hen als twee verschillende kinderen benaderen en de ervaringen die ze opdoen met het apart zijn (om de beurt logeren bij de grootouders, etc.).

Bovendien heeft een te vroege scheiding vaak het omgekeerde effect: de tweeling wordt afhankelijker van elkaar. Ze missen elkaar en ze zijn er nog niet aan toe om apart van elkaar in een klas te zitten. John Bowlby, bekend van zijn 'attachment theorie', benadrukte in zijn werk dat de tweeling voor elkaar een hechtingspersoon is, zoals ook de moeder (en vader) dat is. Hen splitsen van zowel de ouders als de co-twin brengt hen in een stressvolle situatie. En bemoeilijkt ook – dit is een duidelijk nieuw aspect – het opvoeden van de ouders. Ongelukkige tweelingen zijn thuis lastiger (zie ook het onderzoek van DiLalla en Mullineaux).

De uitslag is eenvoudig: tweelingen vormen een aparte groep met eigen behoeftes en een ontwikkeling in de identiteit die anders is dan die van een eenling. De school (en de maatschappij) moet hier rekening mee houden en niet meten met een maatstaf die voor eenlingen geldt.

Tweelingkinderen hebben ieder een eigen identiteit én een gezamenlijk identiteit. Alleen met kennis van zaken kan een goede beslissing genomen worden, waarbij een aantal factoren van belang is, zoals de leeftijd van de tweeling, de zygositeit en hun relatie.

Drs. Coks Feenstra

BRONNEN:

Tully, L.A., Moffitt, T.E., Caspi, A. Taylor, A. Kiemann, H. en Andreou, P. DiLalla, L.F., Mullineaux, P. Y. *The effect of classroom environment on problem behaviors: a twin study.* Twin Research, Volume 7, Number 2, 115-124, 2004

DiLalla, L. F. & Mullineaux, P.Y. *The effect of classroom environment on problem behaviors.* Twin Study, Journal of School Psychology, 2007

MEER INFORMATIE:

Nog meer lezen?

<http://www.tamba.org.uk/document.doc?id=571>

Heb je een twijfel of vraag over je meerling of eenling? Via een Skype-consult kun je er met Coks over praten.

Mail: coks@coksfeenstra.info

Discussievraag op Facebook

Hoeveel inspraak hebben uw kinderen zelf gehad in de beslissing samen of apart?

Kim van Laarhovaen

Mijn dochters (eeneiig) zijn 2½ en zijn net aangemeld voor de basisschool. Van tevoren even navraag gedaan, omdat ik ze in beginsel samen in de klas wil. Alles is mogelijk en gaat in overleg met de ouders!

Lieske Van Zelst-Van Overzee

Bij de school waar wij ze ingeschreven hebben is het in overleg met de ouders. Sowieso zou ik ze samen willen laten kleuteren. Ze zijn nu 3,5 en we hebben het regelmatig over de grote school. Ik vraag ze dan ook wat ze willen en ze houden vol dat ze samen willen. Dat is wat mij betreft ook prima. Ze kunnen altijd nog na het kleuteren uit elkaar, als ze alles gaan herindelen voor groep 3. Ze beginnen overal samen aan, waarom dit dan niet? Als ik ze uit elkaar zou halen is hun stabiele factor weg.

Hilde Baaij

Onze jongens starten over 14 maanden met school. Het is een kleine Jenaplanschool. Dat betekent dat er geen dubbele klassen zijn en dat er meerdere leeftijdsgroepen in een klaslokaal zitten. Van splitsen is dus geen sprake. Ze zijn mee geweest naar onze rondleiding, tot zover de inspraak in de schoolkeuze. Met twee jaar meebeslissen, is best ingewikkeld.

Marian Moltmaker-Krikke

De jongens gaan nu net twee weken naar de basisschool en zitten in aparte klassen. We denken dat dit voor onze jongens het beste is, omdat de een anders een beetje andersneemt ten opzichte van de ander. We hebben het altijd als een feit gebracht en de jongens accepteren dit dan ook zonder problemen. Natuurlijk vragen ze allebei wel eens naar hun broertje, maar ze weten en accepteren dat ze ieder hun eigen klas en eigen juf hebben. Ze komen beiden al met eigen verhalen uit school, dus tot dusver geen spijt van onze beslissing. Ook al vond ik het geen makkelijke keuze.

- **Onze kinderen zijn nog te klein om er iets over te zeggen, 42 stemmen**
- **Onze kinderen hadden of hebben hier niets over te zeggen, 10 stemmen**
- **We twijfelden en hun mening gaf de doorslag, 4 stemmen**
- **We hebben wel naar ze geluisterd, maar anders besloten, 1 stem**
- **Zij hebben het alleen mogen beslissen, 0 stemmen**

Jolan

Onze kinderen hebben zelf geen inspraak gehad. Er was geen perfecte keuze te maken. Een van de twee heeft een rottijd gehad op school, dat leed had hem achteraf bespaard kunnen blijven als ze samen waren gebleven. Voor de ander pakte het uit elkaar halen best goed uit, voor hem was het goed zich zonder broer om zich heen te ontwikkelen. Een heel vervelende keuze die we hebben moeten maken, maar ik ben blij dat we die niet bij de kinderen hebben neergelegd.

Marlies de Groot

Twee jongens (13/5/2003) hebben er zelf voor gekozen samen naar dezelfde brugklas te gaan. De school vond dit goed. 2 Meiden 21/8/2009 zitten apart in groep 2 en 3 omdat de een zich minder makkelijk ontwikkelt dan de ander. Voor de een is dit moeilijker dan voor de ander.

Sonja Schoo

Toen onze drieling van school moest veranderen omdat hun oude school ging sluiten, hebben we direct de beslissing genomen om onze zoon apart te zetten van zijn twee zussen. Hij vond dat helemaal niet leuk! Maar als de leerkracht hem iets vroeg, gaven zijn zussen stevast antwoord. Dit is nu voorbij, hij heeft nu meer ruimte met niet de hele tijd die twee zussen op zijn nek. Hij mist ze wel, al verpakt hij dat in de mening dat 'zij een veel leukere klas hebben'. Waarschijnlijk vond hij het wel lekker makkelijk dat hij niet zelf hoefde na te denken.

Wilma van Ginkel

Onze meiden (nu 7 en in groep 4) hebben de eerste twee schooljaren lekker bij elkaar in de klas gezeten, wat ze erg gezellig en vooral ook erg veilig vonden. Toen ze naar groep 3 gingen en de juf het terloops ter sprake bracht wat het ging worden, hebben we dit in de groep gegooid en hebben ze zelf besloten dat ze in aparte klassen wilden. Gelukkig was dit op onze school ook mogelijk en kunnen ze ook altijd nog terug.

Saskia Spillekom-van Koulil

Mijn dochters (twee-eiig) worden 1 januari 4 jaar, dus wij hebben toevallig vorige week de knoop doorgehakt. Ze komen bij elkaar in de klas. Dat ze dit zelf graag wilden heeft ook meegespeeld in onze beslissing. Ze hebben natuurlijk niet echt besef van wat het precies inhoudt, maar ik denk dat het toch wel wat zegt dat ze graag samen willen zijn. En waarom daar dan niet aan tegemoet komen, want ze zitten elkaar ook niet in de weg. Wij zijn benieuwd hoe het gaat lopen!

Beekman Trio

Onze meisjesdrieling hebben we vanaf de geboorte thuis opgevangen met behulp van een gastouder. Toen ze bijna 3 waren hebben wij ze naar de peuterspeelzaal gebracht: ook samen in een klas. Van de school mochten we zelf aangeven bij of uit elkaar. Ze adviseren het laatste. Ik weet niet wat de beste keuze is. Omdat een dochter dominant is over de ander, hebben we besloten ze ieder in een eigen klas te doen. Nu maar duimen dat het snel went!

Trudy Postel

Afgelopen maandag voor het eerst naar school, onze j/m twin! Ze gingen al apart naar de peuterspeelzaal en we hebben het zo voortgezet. Ieder een eigen klas, eigen vriendjes en eigen verhalen!

Ilse Marti-Verberk

Hier zitten ze op een klein dorpsschooltje en hebben ze dus geen keus (of je moet naar een ander dorp gaan). Het is zelfs zo dat dit jaar grote zus ook bij ze in de klas zit. Het is een combinatieklas van groep 1, 2 en 3. Gelukkig gaat het met alle drie hartstikke goed.

Bianca Woerde Geradts

Binnenkort gesprek om in te schrijven op school, dus voor ons actueel punt. Ze zitten nu samen op het kinderdagverblijf. Twee-eiige jongenstweeling en totaal verschillend. Ik vind het lastig nu in te schatten hoe ze over 1½ jaar zijn en wil daar nog geen beslissing over nemen. Dus voor mij is het belangrijk dat ik daar keuze/zeggenschap in heb als ouder, maar ook de mening van de juf/meester weegt voor mij zwaar. Zij hebben de ervaring denk ik dan...

En wat als ze bij elkaar zitten en het gaat niet goed? Wie van de twee moet dan naar een nieuwe klas? Wat doet dat met een kind? Ik vind het maar lastig! Ik vind het persoonlijk wel een beslissing van ouders/school en niet van de 4-jarige.

Roelina Damkat

Bij mijn oudste zit een tweeling samen in de klas, maar ook een meisje en haar tweelingbroer in de andere klas. Dus bij onze school is het denk ik de keuze aan de ouders. Groep 1/2 zit samen en ik denk dat wij als ouders dan voor groep 3 de keuze gaan maken samen of apart. Ik denk dat we dan een goed beeld hebben van hoe onze jongens zijn. Hebben ze steun aan elkaar, of is het juist goed dat ze los van elkaar komen en hun eigen vriendjes en vriendinnetjes gaan maken?

Tally Kruijer

Met de leeftijd van 4 jaar vond ik ons duo te jong om hier over mee te beslissen. Het advies dat we hadden meegekregen was samen in de klas plaatsen; waren we ook van plan en hebben we ook aangegeven op de basisschool. Groot was mijn verbazing toen bleek dat ons duo tóch in aparte klassen was geplaatst... Met school afgesproken, dat ik het wilde proberen, maar als het niet beviel dat ik ze dan samen in één klas wilde hebben. Achteraf totaál geen spijt van het feit dat ze apart in een klas zaten. Onze zoon heeft hierdoor geleerd dat hij een eigen individu is en niet onder het juk van zijn zus hoeft te leven; dat hij ook eigen beslissingen kan nemen.

Iets meer scholen stellen zich flexibel op

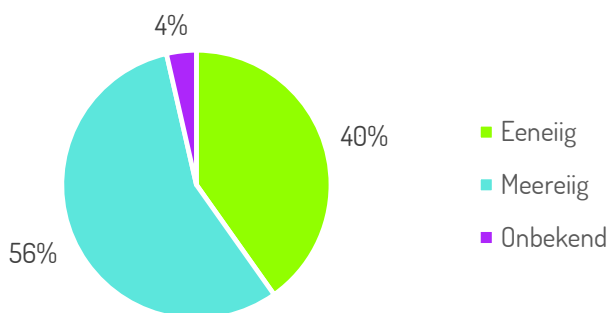
NIEUWE ENQUÊTE LAAT KLEINE VERBETERING ZIEN

BIJNA VIJF JAAR GELEDEN HIELDEN WE EEN ENQUÊTE OVER SAMEN OF APART NAAR SCHOOL, TER GELEGENHEID VAN DE SPECIALE UITGAVE VAN HET MEERLINGEN MAGAZINE. DIT VOORJAAR HERHAALDEN WE DE ENQUÊTE. EN, HET GAAT BETER. MAAR WEL MAAR EEN HEEL KLEIN BEETJE...

Allereerst een geweldig dankjewel voor iedereen die de moeite heeft genomen de enquête in te vullen. Er deden maar liefst 1535 mensen mee, geweldig. We kregen veel reacties dat niet alle situaties in de enquête in te vullen zijn, en dat is natuurlijk ook zo. Maar als alle opties mogelijk zijn, is het wel heel moeilijk conclusies trekken. En door exact dezelfde enquête te gebruiken, kunnen we mooi vergelijken.

“Het beleid was geen broertjes en zusjes bij elkaar. Dit gold ook voor tweelingen. Na een aantal gesprekken en door het aanleveren van onder meer de NVOM-informatie is de school akkoord gegaan met onze wens.”

Wat is de zygositeit van uw meerling?

Nog steeds is voor bijna 40 procent van de ondervraagden de omgang met meerlingen een doorslaggevende factor voor de keuze van de basisschool. Het aantal ouders met een kind op de basisschool dat zegt dat de school zich onvoldoende

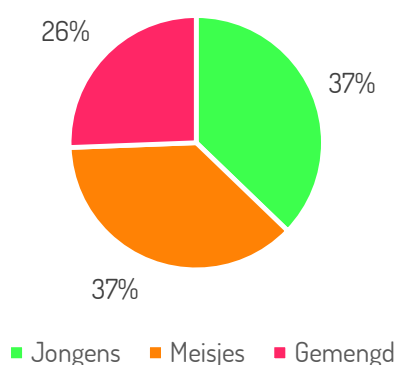
verdiept heeft in het meerlingzijn is iets gezakt: van 39 procent naar 35 procent. We hopen dan maar dat de inspanningen van de NVOM van de afgelopen jaren daar iets aan bij hebben gedragen.

Maar een ander belangrijk percentage is duidelijk veranderd. Vier jaar geleden gaf nog 15 procent van de respondenten aan dat de school besloot en dat de ouders geen invloed hadden op de keuze samen of apart. Anno 2019 is dat percentage gelukkig gezakt naar iets meer dan 9 procent. Parallel stijgt het aantal ouders dat geheel zelfstandig mocht beslissen van 36 naar 44 procent. En heel fijn om in het vrije reactieveld te lezen dat meerdere ouders de school meekregen dankzij informatie van de NVOM!

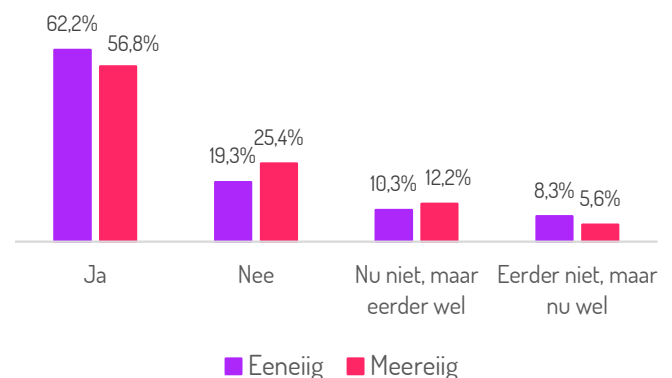
SAMEN OF APART?

Maar hoe zit het nou eigenlijk, zitten die meerlingen samen of apart bij elkaar in de klas? Op de basisschool zit twee derde bij elkaar in de klas, en voor het grootste deel van die

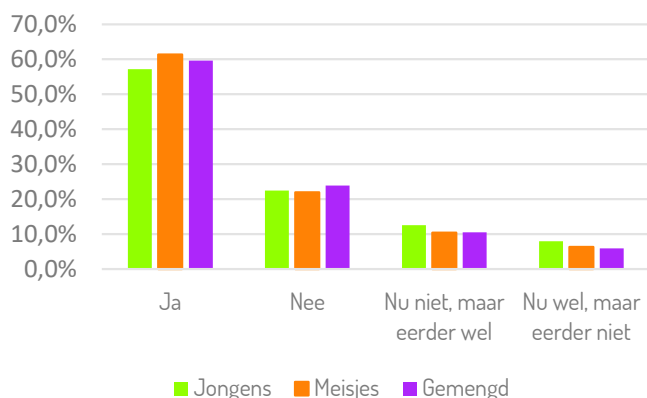
Samenstelling meerling

Zit uw meerling bij elkaar in de klas?

Zit uw meerling bij elkaar in de klas?

meerlingen is dat ook nooit anders geweest. Daarbij maakt het wel een beetje verschil of de meerling één- of meereii is. Van de eeneiige meerlingen zit ruim 70 procent bij elkaar in de klas, van de meereiiige meerlingen 62 procent. Daarbij valt op dat bij de redenen om de meerling bij elkaar in de klas te zetten vooral bij de ouders van een meereiiige meerling het praktische aspect een rol speelt. Jongens, meisjes of gemengde meerlingen maakt weinig verschil, meisjes zitten nét iets vaker samen en bij jongens zijn er vaker veranderingen geweest van samen naar apart of andersom.

De situatie veranderde tijdens of na afloop van groep...

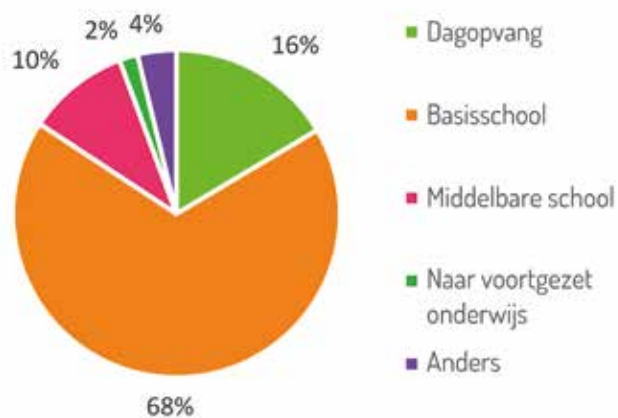

Op de opvang zitten nog meer meerlingen bij elkaar in de groep, bijna 94 procent. Op de middelbare school worden het er minder, ook onder invloed van verschillende niveaus. Het verschil tussen eeneiige meerlingen en meereiiige meerlingen is hier significant. Gezien de kleine aantallen maar even de exacte cijfers van de meerlingen die op dezelfde school hetzelfde niveau volgen: 28 eeneiige meerlingen zitten bij elkaar in de klas, 29 apart. 18 twee-eiige meerlingen zitten bij elkaar in de klas, 35 apart. Hoewel de aantallen te klein zijn voor keiharde conclusies zou je hier uit kunnen afleiden dat eeneiige meerlingen langer dan meereiiige meerlingen bij elkaar in de klas zitten.

“Ze hadden eigenlijk het beleid om meerlingen te scheiden. We zijn in gesprek gegaan met elkaar en kregen toch de mogelijkheid zelf te kiezen. Ik heb de leerkracht ook een artikel hierover van het NVOM laten lezen. Het is toen in het team besproken en ze hebben hun beleid aangepast. Ouders hebben er nu zelf zeggenschap over.”

Als het gaat om beweegredenen voor de keuze samen of apart is de lijn ook vrij duidelijk: ouders die hun meerling als competitief beschouwen kiezen er vaker voor de kinderen uit elkaar te halen. Ruim een derde van de ouders die de meerling uit elkaar heeft gehaald, noemt dat als een van de redenen. Ouders die de kinderen bij elkaar houden, noemen in bijna 40 procent van de gevallen als een van de redenen dat de meerling heel hecht is.

Waar gaat uw meerling overdag naartoe?

CONCLUSIE

En nu, wat moeten we met deze cijfers? Het moge duidelijk zijn dat er werk aan de winkel is. Maar de cijfers geven ook de indruk dat de inspanningen die tot nu toe zijn geleverd van nut zijn. En dat is motiverend!

Margreeth Fernhout

Eerste hulp bij de vraag Samen of Apart

BESLISSEN OF DE MEERLING BIJ ELKAAR MOET BLIJVEN OF JUIST UIT ELKAAR MOET WORDEN GEHAALD OP SCHOOL VERGT INPUT VAN ALLE KANTEN: DE OUDERS, DE SCHOOL EN INDIEN MOGELIJK OOK DE MEERLING. MAAR WAAR HEB JE HET OVER IN DIE GESPREKKEN?

Als ouders én de school bereid zijn om in gesprek te gaan, kan een vragenlijst met onderwerpen helpen. De NVOM vertaalde daarom een vragenlijst van Pat Preedy (Curtin University of Technology, Australia) die beide partijen helpt om een goed beeld te krijgen van de betreffende meerling. Een soort Eerste Hulp bij deze keuze dus!

De vragenlijst gaat onder meer over het gedrag van de kinderen, onderlinge verhouding, schoolprestaties en het hebben van vriend(innet)jes. In een ideale situatie vullen de ouders en een leerkracht of kinderopvangleider de lijst onafhankelijk van elkaar in. Het beeld dat ouders hebben van hun kinderen kan namelijk anders zijn dan het beeld van een leerkracht.

Vervolgens vormen de vragenlijsten de basis voor een open gesprek. Het zien én erkennen van verschillen in het beeld van ouders en school, de ruimte voor afwegingen maken een besluit gedegen.

DE VRAGEN

Veel vragen van de vragenlijst kunnen worden beantwoord met Meestal, Soms, Zelden of Nooit. Een aantal voorbeelden, die u meteen al op weg kunnen helpen naar de beslissing.

Wordt het gedrag van het ene kind beïnvloed indien de ander ziek of overstuurt is?

	Meestal	Soms	Zelden	Nooit
Ouders				
Onderwijzers				

Versterken of stimuleren de meerlingen elkaar door elkaar te helpen?

	Meestal	Soms	Zelden	Nooit
Ouders				
Onderwijzers				

Versterken of stimuleren de meerlingen elkaars verstorend gedrag?

	Meestal	Soms	Zelden	Nooit
Ouders				
Onderwijzers				

Controleren de meerlingen onderling wat de ander krijgt of doet?

(Vul onderstaande tabel in voor ieder kind)

Kind A/B/C	Meestal	Soms	Zelden	Nooit
Ouders				
Onderwijzers				

Andere vragen laten ruimte voor een meer open antwoord, dat tijdens het gesprek verder kan worden toegelicht. Voorbeelden van vragen:

Welk van onderstaande beschrijvingen geeft de onderlinge verhouding tussen de meerlingen het beste aan:

	Ouders	Docenten
Ze concurreren voortdurend onderling		
Ze helpen elkaar en zijn trots op elkaar		
Er is sprake van gezonde competitie		
Ze concurreren om ouderlijke goedkeuring		
Ze zijn jaloers en geven elkaar nooit complimenten		

Bent u van mening dat de kinderen tegenovergestelde uitersten opzoeken in gedrag, persoonlijkheid en interesses (bijvoorbeeld rustig/rumoerig, binnenshuis/buitenshuis spelen, extravert/verlegen)?

	Ja	Nee
Ouders		
Onderwijzers		

AANDACHTSPUNTEN

Naast de vragen wordt er in het document ook een aantal andere aandachtspunten genoemd voor de keuze Samen of Apart naar school. Denk bijvoorbeeld aan eerdere ervaringen met gescheiden zijn, gedrag op peuterspeelzaal of kinderdagverblijf en ontwikkelingsachterstand. Ook mooi is de aandacht voor de wens van de tweeling, drieling of vierling zelf.

Tot slot speelt zygositeit en geslacht ook een rol; in het algemeen hebben meisjes en eeneiige meerlingen bijvoorbeeld een sterkere onderlinge band dan jongens/ een twee-eiige meerling.

DE COMPLETE VRAGENLIJST

Sta je voor de keuze en ga je binnenkort het gesprek met school aan? Maak gebruik van de vragenlijst!

De complete vragenlijst met inleiding, handige invulvelden en ruimte voor notities en afspraken is te vinden in het online kenniscentrum van de NVOM:

www.nvom.nl/kenniscentrum.

Volg de navigatie 'Opvoeding, ontwikkeling en onderwijs' -> '4 tot 12 jaar'

Joan Westerneng

Zo kan het ook!

Scholen en ouders aan het woord

ZOVEEL MEERLINGEN, ZOVEEL SCHOLEN, ZOVEEL OPLOSSINGEN. ER ZIJN ONTZETTEND VEEL MOGELIJKHEDEN VOOR EEN MEERLING, MET ZOWEL HEEL GOEDE ALS HEEL TREURIGE GEVOLGEN. OP DEZE PAGINA'S EEN SELECTIE.

Basisschool De Zandloper

Op OBS de Zandloper te Koedijk (gemeente Alkmaar) zitten 4 tweelingen. Bram en Tom (eeneiig, sinds groep 1 apart, nu in groepen 7 en 6, een van hen inmiddels op een andere school), Amy en Wendy (eeneiig, sinds groep 1 samen, nu in groep 4), Esmée en Glenn (twee-eiig, sinds groep 1 apart, nu in groepen 3 en 2) en Anna en Romy (twee-eiig, sinds groep 1 samen, nu in groep 2). Toen wij Amy en Wendy aanmeldden, wisten we dat Bram en Tom (ongewenst) in aparte klassen zaten. We hebben een NVOM onderzoek naar de directie gestuurd, met erbij waarom wij ze samen in de klas wilden hebben. Ze gingen direct akkoord. Hun juf was ook tweelingmoeder. (Wel in aparte klassen! Eigen keuze.) In de klas zitten ze apart, maar als ze zelf mogen kiezen spelen ze samen met dezelfde vriendinnetjes. Bij Anna en Romy ging het ook zo. Hun moeder vroeg ons hoe wij dat geregeld hadden. Zij haalde ook een onderzoek van de NVOM erbij en voegde toe dat een meerling bij voorbaat al scheiden een theorie van 30 jaar geleden is en de directeur beaamde dat.

Toen ik hem laatst benaderde voor dit stukje zei de directeur: "Ons standpunt is helder: 'tweelingen apart, tenzij ...' Wij gaan in gesprek met ouders en op grond van argumenten kun je je beleid aanpassen. De Zandloper doet dat." Bram en Tom echter werden apart geplaatst

(de ouders wilden ze samen) en de ouders van Esmée en Glenn gingen mee in de redenering van school dat ze apart hun eigen persoonlijkheid beter konden ontwikkelen. Toen ze hier na een half jaar echter op terugkwamen omdat ze zagen hoezeer de kinderen elkaar misten, was het geen optie meer om ze alsnog samen te plaatsen.

Tijdens een tweede gesprek met de school hierover, gaf de Intern Begeleidster aan dat ze hierover eigenlijk niks op papier hebben staan. Zij gaat aan de directie voorstellen om in de aanmeldingsbrochure toe te voegen dat het plaatsen van meerlingen in overleg met ouders gaat. Dat is goed nieuws!

(Maureen Tijmstra)

Kindercentrum Bzzzonder

Bzzzonder biedt kinderopvang aan kinderen van 0-12 jaar: kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderopvang en meer. Bzzzonder startte in 2009 met als doel plek te creëren waar iedereen welkom is en waar elk kind bijzonder is. Het kindercentrum opende sindsdien vestigingen in Barneveld, Nieuwleusen, Hoogeveen, Nieuw Vennep, Nijkerk en vier in Amersfoort. www.bzzzonder.nl

Karin Jansen, beleids- en kwaliteitsmedewerker/coach bij Bzzzonder: "Wij volgen de keuze van de ouders.

Daarbij kijken we naar de ontwikkeling van de kinderen; wat is het beste voor hen? Zouden we bijvoorbeeld merken dat het goed is om ook een tijd apart van elkaar te zijn, dan bespreken we dat met de ouders. Tot nu toe gaan alle tweelingen bij ons samen naar een groep en dat gaat heel goed. Meerlingen hebben een grote verbondenheid met elkaar, dat vind ik heel speciaal en nee, zeker geen reden om kinderen te scheiden. Ieder kind is uniek, dat geldt ook voor meerlingen. Daar kun je vooraf geen beleid op loslaten."

(Joan Westerneng)

Het idee van de juf

Ana, juf van groep 3: “In mijn groep zit een eeneiige tweeling Theo. Zijn broer zit in de parallelklas. Om de kinderen tot goed gedrag aan te sporen, stelde ik een puntensysteem in. Voor elk goed gedrag krijgen ze een punt. En bij 5 punten een sticker. Theo deed niet echt mee. Ik vroeg hem waarom. Hij zei toen: ‘Als ik een punt krijg, wil ik het liefst even naar mijn broer om hem dat te vertellen. Ik hoef niet eens een sticker...’. Ik praat-

te er met de andere onderwijzer over en we besloten om Theo dit pleziertje te gunnen. Nu holt hij af en toe even de andere klas in. Die kinderen werden benieuwd naar wat hij te vertellen had en vroegen hun meester om ook dit systeem te beginnen.

Ik was bang dat Theo’s gedrag last zou veroorzaken, maar het omgekeerde gebeurt. Verder vind ik het een uitdaging om elk kind dat te geven wat hij nodig heeft. Bij tweelingen is dat vaak net iets anders.

[Coks Feenstra]

Met opzet eruit gestuurd worden

Susan (30 jaar): “Mijn zus en ik, eeneiige tweeling, werden gescheiden toen we zes jaar waren. We vonden het verschrikkelijk. Ook in de jaren erna.

Ik weet nog dat we op een gegeven moment besloten om ons op dezelfde dag, precies op hetzelfde tijdstip, slecht te gedragen. Dan werden we uit de klas gezet en moesten we naar de directeur. Dat deden we dan, want zo konden we elkaar even zien!”

[Coks Feenstra]

De treurige gevolgen van een verkeerde keuze

Rosanne, 29 jaar: “Mijn eeneiige zus en ik werden op de middelbare school gescheiden van elkaar. We wilden het niet, maar het zou beter voor ons zijn. Ik sloeg me er zo goed mogelijk doorheen (ik was het meest open van de twee), maar mijn zus trok zich in zichzelf terug en

werd steeds ongelukkiger. Ze vond geen aansluiting bij haar klasgenoten. Tot slot ging ze niet meer naar school. En op haar 17^e werd ze in een psychiatrische inrichting opgenomen. Een goede diagnose is nooit gesteld.

Op haar 23^e pleegde ze zelfmoord. Ik denk vaak dat alles begonnen is door ons tegen onze wil te scheiden terwijl we er niet aan toe waren”.

[Coks Feenstra]

Een drieling in twee klassen

Drielingmoeder, 2 jongens en 1 meisje, drie-eiig, 6 jaar: “Er zijn maar twee klassen op de school van onze keuze. Dus dat werd moeilijk. We hebben heel goed naar het karakter van onze kinderen gekeken. Eric is duidelijk een stuk verder in zijn ontwikkeling dan Arend. Dus we wisten meteen dat zij beter niet samen konden. De vraag was bij wie we Maike gingen plaatsen. Arend is een onzeker, wat

angstig kind dat we eigenlijk liever niet alleen wilden laten gaan. Maar zou Maike een steun voor hem zijn? Ze vertelt nogal graag wat zij kan en hij niet, dus kozen we niet voor die combinatie. Maike zit met Eric in de klas. Gelukkig wisten we dat er een buurvriendje bij Arend in de klas zou komen. We hebben hem heel erg gesteund en tot ons grote geluk pakt de beslissing goed uit. Hij is op zijn plek en is zelfs mondiger geworden.”

[Coks Feenstra]

De school die het begreep

Marijke: “Onze twee-eiige tweeling kwam in verschillende klassen terecht, omdat Fabian bleef zitten. Hij moest groep 3 nog een keer overdoen. Zijn broer Mark ging door. Beiden waren wat betreft intellectueel niveau in de juiste groep, maar ze misten elkaar verschrikkelijk! Fabian miste zijn broer en zijn vriendjes en hoewel hij nu goed mee kon, deed hij niets. Mark miste Fabian en werkte ook niet goed in de klas.

Beiden zeiden regelmatig tegen hun onderwijzers en

tegen ons dat ze samen wilden zijn. En dat terwijl ze heel verschillend zijn. Toen hebben we, in overleg met een psychologe, besloten dat Mark af en toe even bij zijn broer in de klas zijn werk mocht doen. Dat werkt heel goed. Ze gaan nu beiden weer met plezier naar school.”

Het grappige is dat deze tweeling in aparte kamers slaapt en altijd hun deuren open hebben waardoor ze elkaar kunnen zien. Op school hebben ze ook de behoefte om elkaar af en toe even te zien. Een pluim voor de school die dit begreep!

[Coks Feenstra]

Naar de middelbare school: samen of apart?

WANNEER JOUW MEERLINGTIENERS HETZELFDE SCHOOLADVIES KRIJGEN, STA JE VOOR DE KEUZE OM ZE SAMEN NAAR DEZELFDE MIDDELBARE SCHOOL TE LATEN GAAN OF AAN TE STUREN OP ALLEBEI EEN 'EIGEN' SCHOOL. TIENERS HEBBEN ZELF MEESTAL OOK EEN DUIDELIJKE MENING.

I Samen

De wekker rinkelt op hetzelfde tijdstip

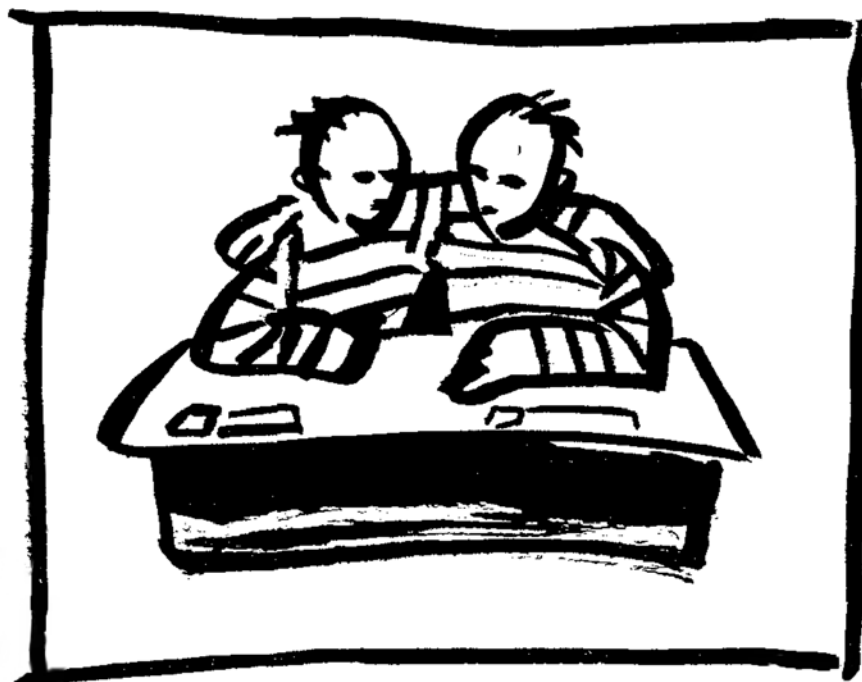
“We zagen vooral de voordelen om de jongens samen naar een school te sturen. Ze kunnen tegelijk opstaan, samen dezelfde bus nemen en als de een zijn huiswerk vergeet, kan hij dit makkelijk navragen bij de ander. Wel dachten we nog aan een aparte brugklas. Maar de school deelt de leerlingen in per regio en dan is het ook sneu als er een niet met klasgenoten uit zijn eigen regio zit en de ander wel. Ze zitten nu dus in dezelfde brugklas.” (Uitspraak moeder van twee-eiige jongenstweeling).

Praktische redenen als samen reizen en samen huiswerk maken, zijn argumenten voor ouders om hun kinderen naar dezelfde school te sturen. Soms is er maar één school in de buurt met het gewenste niveau. Havo en vwo zijn minder in aantal dan bijvoorbeeld vmbo scholen. *“Mijn kinderen kregen allebei het advies vmbo tl/havo en er is maar één school in de buurt die een brugklas heeft van dit type,”* lichtte een vader zijn keuze voor dezelfde school toe. Behalve praktische redenen, gelden er ook vaak emotionele redenen.

Zo gezellig!

“Op de basisschool zaten ze altijd bij elkaar in de klas. Nu ze naar een scholengemeenschap gaan met meer dan tweeduizend leerlingen vind ik het een fijn idee dat ze samen gaan. Dan hebben ze in elk geval altijd elkaar om op terug te vallen. En ik gun ze gewoon elkaars gezelschap want ze hebben veel lol met elkaar.” (Uitspraak moeder van eeneiige meisjestweeling).

Samen naar dezelfde school biedt meerdere voordelen. Nieuwe en onbekende sociale situaties zijn niet zo eng als je samen bent. Op brugklaskamp gaan waar je meer dan honderd nieuwe jongeren en twintig nieuwe leraren ontmoet, is het

makkelijker verblijven met jouw vertrouwde tweelingzus of broer naast je. En schoolfeesten bezoeken of deelnemen in nieuwe organisatiecomités is makkelijker samen dan alleen. Het samenzijn geeft de jongeren een gevoel van zekerheid dat hen kan helpen in het zelfvertrouwen om de nieuwe omgeving te ontdekken. Als je als ouder geen nadelen ziet, en de jongeren willen het ook allebei, is samen naar dezelfde school een prima keuze. En mocht het niet bevallen, dan zijn er genoeg momenten waarop ze nog uit elkaar kunnen gaan.

II Apart

Andere talenten, andere scholen

“Sebastiaan wilde heel graag naar een school waar je veel kunt sporten. Hier in Zwolle is een school die zich daarin profileert en die speciale programma's voor kinderen met talent heeft. Mijn dochter Sabine wilde met hem mee, ook zij houdt van sport. Maar zij is niet zo talentvol. De kans is

groot dat zij daar minder floreert dan hij. Liever wil ik een school die bij haar talenten past en daar hebben we goed naar gezocht. Sabine gaat nu naar een scholengemeenschap waar veel aandacht is voor muziek en creativiteit.” (uitspraak moeder over 12 jarige jongen- meisje tweeling).

Meerlingen, vooral de twee-eigen, kunnen heel verschillende persoonlijke interesses hebben en verschillende talenten. Om deze talenten te doen groeien, kan het nodig zijn een aparte school te zoeken voor beide kinderen. Er is veel diversiteit tegenwoordig. Kinderen kunnen kiezen tussen een ‘expressie profiel’ waarin ze extra drama en kunstvakken krijgen of een sportprofiel met meer uren sport in hun vakkenpakket.

Het kan zijn dat jouw meerling niet wil scheiden maar samen naar een school wilt gaan. Als jij als ouder een andere voorkeur hebt, vanwege hun uiteenlopende talenten bijvoorbeeld, dan zijn veel gesprekken nodig. Het kost soms enige tijd om de meerling aan het idee te laten wennen. Wanneer er veel weerstand is, kun je als ouder het best meebewegen met het kind. Zie weerstand als informatie.

Een goed algemeen principe is, dat je op weerstand reageert met niet-weerstand. Door de onvrede, het gevoel te erkennen, bereik je dat de jongere niet blijft steken in defensief gedrag, maar de verkenning van het onderwerp voortzet. Luisteren, samenvatten en doorvragen zijn de gesprekstechnieken waarmee je een jongere verder helpt om een onderwerp te onderzoeken. Daarbij is het handig een houding te hebben van nieuwsgierigheid en openheid. Jongeren willen een gelijkwaardige communicatie en serieus genomen worden. Iedereen natuurlijk, maar bij jongeren komt het preciezer, want als je het niet doet, kom je sneller in een discussie of een conflict.

Meer spanning en conflicten

“Sinds de 2e klas is de onderlinge competitie verhevigd. Er is veel ruzie tussen hen. Ze zijn beiden consciëntieus, bieden altijd tegen elkaar op. Dat vind ik heel jammer. Competitie kan een kind stimuleren en is nuttig als een kind in een zesjescultuur leeft of bijna blijft zitten, maar mijn zonen zijn heel leergierig en gedreven. Die competitie helpt hen niet. Het is beter dat ze allebei een eigen klas krijgen.” (Uitspraak moeder 14 jarige twee-eige jongens tweeling).

Dat kinderen van dezelfde leeftijd zichzelf vergelijken met elkaar en dat er gevoelens van rivaliteit opspelen is logisch. In de puberteit kan deze strijd heviger worden. In deze fase zijn jongeren onder invloed van de hormonale schommelingen vaker prikkelbaar en emotioneler. Het is raadzaam ze hun eigen sociale omgeving te bieden waarin ze niet vergeleken kunnen worden.

Behalve competitief gedrag over schoolcijfers, kan er ook strijd ontstaan over vriendschappen. Beide willen hun ei-

gen vrienden en deze niet met elkaar delen. Een moeder vertelt: “Robin en Arwin vinden allebei dat ze te weinig vrienden hebben en denken dat een van de oorzaken is dat zij als tweeling ‘samen’ worden gezien waar niet tussen te komen is. Of dat ze aan elkaar genoeg hebben. Maar dat is niet zo. Nu hebben ze bewust voor een eigen profiel gekozen zodat ze allebei met andere leerlingen in de klas zitten. Ook kiezen ze eigen activiteiten om aan deel te nemen. Zo gaat Robin naar Spanje met een uitwisselingsprogramma waarbij hij alleen een week lang bij een gezin gaat verblijven. Hij sprak zich duidelijk uit dat hij niet wil dat Arwin ook gaat. Arwin vond dat geen probleem. Hij gaat naar Parijs met de klas. Zo hebben ze allebei iets leuks, en in elk geval zonder de ander.”

Voor meerlingen is het van belang om eigen vrienden te hebben. Ze zijn gewend veel te delen, maar op deze leeftijd willen ze ook vaak ‘eigen’ vrienden. Het is goed om dit als ouders te stimuleren.

III Meerlingpubers over hun keuze voor apart

Ik ben ik!

“Ik heb lenzen en mijn broer draagt een bril. En als ik dan soms mijn lenzen uitdoe en mijn bril opzet, dan hoor ik ‘oh, wat lijkt je op Thijs.’ Eén keer dat commentaar horen, vind ik niet erg. Maar eerst komt iemand uit Thijs zijn klas, dan iemand uit mijn klas en dan nog iemand van mijn vorige klas. Nou, dan heb ik er geen zin meer in. We zijn tweeling, oke, maar het hoeft niet heel de tijd bevestigd te worden.” Mark, 16 jaar, twee-ëig.

Jongeren gaan op een andere manier naar zichzelf kijken in de puberteit. Door alle hormonale en lichamelijke veranderingen is deze fase een overgangperiode waarin oude dingen losgelaten dienen te worden en een nieuw zelfbeeld ontstaat. Het is een persoonlijke zoektocht en zo vormen ze een eigen identiteit. Met name tussen tien en veertien jaar gaan ze op zoek naar wat anderen van hem of haar vinden. De vraag: Wat vinden mensen van mij? speelt vaak door het hoofd van een jongere. Op basis van de sociale identiteit ontwikkelen pubers een psychologische identiteit: wat vind ik van mijzelf? Jongeren komen op voor hun behoefte aan zelfbepaling en willen niet automatisch gekoppeld worden aan een ander.

Zijn type vind ik irritant

“Mijn broer Gijs is nogal luid in de klas. Dat stoort me, ik wil gewoon rustig werken. Hij loopt dan bijvoorbeeld naar de docent en stelt dan hardop zijn vraag en dan hoort de hele klas wat hij zegt. ‘Oh nee daar gaat-ie weer’ denk ik dan. Meestal zeg ik niks want dan voel ik me een beetje bemoederend. En ik voel me lullig want hij is wie hij is. Maar ik erger

me gewoon snel aan hem, want hij is echt zo'n luidruchtig type." Bram, twee-eiig, 16 jaar.

Zoals bekend delen twee-eiige tweelingen niet dezelfde genen en kunnen zij als persoonlijkheid heel erg verschillen. Toen ik met deze tweeling sprak viel het mij op dat de één een introvert type was en de ander extravert. Omdat ze thuis elkaar ook al in de weg zitten, kiezen ze er bewust voor om in andere klassen ingedeeld te worden. *"We zouden in dezelfde klas terecht komen omdat we allebei Natuur en Techniek en Gezondheid als studierichting hebben gekozen. Maar Bram wilde dit niet. Als vreemde taal heeft Gijs Duits gekozen en Bram Frans en van de kunstvakken heeft Gijs muziek gekozen en Bram beeldende vorming. Nu zien we elkaar alleen nog bij wiskunde en dat is maar twee keer in de week."*

IV Is puber zijn op de middelbare school extra moeilijk voor meerlingen?

In de literatuur heb ik geen wetenschappelijk onderzoek gevonden naar deze specifieke vraag. Wel las ik de uitspraak van een Australische onderzoeker, David Hay, die ik onderschrijf: de kans op problemen is iets groter omdat de tweelingsituatie het leven in principe meer complex maakt. Er is een extra bron van spanning vanwege de tweelingbroer of zus. En dan niet direct van die persoon zelf, maar door het vergelijken worden door leeftijdgenoten, leraren of ouders. (Sandbank 1999: 122)

Daarnaast kan scheiding stress opspelen. Wanneer de meerling uit elkaar moet door omstandigheden buiten hun eigen invloedssfeer, kan dit veel impact hebben. Bijvoorbeeld als een van de twee onvoldoende presteert en blijft zitten. Of omdat een van de twee beter presteert dan verwacht en naar een hoger schooltype gaat. De 'achterblijver' kan zich verlaten voelen en de scheiding ervaren als een groot verlies.

Verlies van veilige haven

"In de tweede klas van de middelbare school ging mijn broer naar het gymnasium, een andere school. Tot die tijd hadden we altijd samen in de klas gezeten. Voor het eerst werd ik mij bewust hoe belangrijk hij voor mij was. In een groep deed hij altijd het woord, hij was eigenlijk de sociale van ons twee, en ik hoorde bij hem. De eerste weken nadat hij weg was, sloot ik me vaak op in het toilet. Om niemand te zien. Ik wist niet bij wie ik nog hoorde." Marieke, 17 jaar, twee-eiig.

Wanneer meerlingen van elkaar worden gescheiden kan dit – tijdelijk – voor extra pijnlijke gevoelens zorgen. De jongere kan angstig, verdrietig, of eenzaamheid voelen.

Mogelijk trekt hij zich wat vaker terug op zijn of haar kamer. Als ouder kun je dit signaleren en jouw hulp aanbieden. Praat erover met de jongere. Het helpt de jongere als je woorden geeft aan deze gevoelens en dat je samen oplossingen zoekt.

Een gesprekstechniek die nuttig is, is simpelweg het benoemen van de gevoelens. Bijvoorbeeld: 'je voelt je verdrietig' of 'je denkt dat je het alleen niet redt' of 'je voelt je ongelukkig zonder haar'. Soms wordt de jongere dan nog emotioneler, maar dit is eigenlijk altijd van korte duur. Wanneer de tranen eruit komen, lucht dit meestal op. En dan komt er ook ruimte om na te denken over oplossingen. Wat kan de jongere doen om zich minder eenzaam of ongelukkig te voelen? Hoe kan jij als ouder hem of haar hierbij helpen? Zo weet de jongere dat hij bij jou terecht kan voor steun en niet alleen is in deze lastige periode.

Overigens is uit onderzoek bekend dat de emoties rondom scheidingstress van tijdelijke aard zijn. De meeste jongeren vinden oplossingen na verloop van tijd en zijn weer even gelukkig als hun leeftijdgenoten.

Puberteit is makkelijker voor meerlingpubers

Sommige schrijvers benadrukken dat de puberteit makkelijker is voor meerlingpubers. Onder andere omdat ze veel steun hebben aan elkaar. In een grootschalig onderzoek dat in Finland is uitgevoerd onder 284 tweelingen, bleek dat 'nee dank je' zeggen tegen drugs en drank voor tweelingen makkelijker is. Ouders zijn meestal geen voorstander van het gebruik van deze genotmiddelen en omdat tegen de vader en moeder ingaan, vaak betekent tegen de zus of broer ingaan, kiezen ze ervoor het niet te doen. Ook bleken tweelingen vaker te sporten dan eenlingen in deze studie. (Tinglof 2007: 171)

Hester van Wingerden
Trainer/coach
www.tweelingenpraktijk.nl

Bronnen:

Sandbank, A. *Twin and Triplet Psychology, A professional guide to working with multiples.*

Tinglof, C. *Parenting School-Age Twins and Multiples.*

Een drieling samen of apart?

DE KEUZE VOOR SAMEN OF APART NAAR HET KINDERDAGVERBLIJF EN NAAR SCHOOL IS BIJ EEN DRIELING VAAK NOG LASTIGER DAN BIJ EEN TWEELING. ZIJN ER ÜBERHAUPT WEL DRIE GROEPEN? ZO NIET; WELKE KEUZE HEB JE DAN? TWEE VAN DE DRIE BIJ ELKAAR? SPEELT DE ZYGOSITEIT EEN ROL?

Net als voor een tweeling is het advies om een drieling ook in dezelfde groep van het kinderdagverblijf of peuterspeelzaal te laten plaatsen. Belangrijkste reden: de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen. De hechte band van een drieling maakt dat een scheiding in de eerste jaren af te raden is, aldus ontwikkelingspsychologe Coks Feenstra. Geen afwijkend advies voor drielingouders dus.

Maar dan wordt de drieling vier jaar. Er ontstaan situaties waarbij de vraag samen of apart in een klas gaat spelen; bazig zijn, beter of minder goed vriendjes kunnen maken, competitie...

SAMEN IN DE KLAS

Wat te doen: samen of apart in de klas? Allereerst: ook voor drielingen geldt dat een eenduidig advies niet bestaat.

Belangrijke factoren die meespelen zijn gedrag, zygositeit, intellectueel niveau en leeftijd. Bovendien is er niet altijd een keuze; misschien heeft de basisschool bij jullie in de buurt geen drie groepen.

Coks Feenstra wees ons op een onderzoek van de Zweedse psychologe Britta Alin Akerman. Zij deed onderzoek onder 17 gezinnen met drielingen en ontdekte dat ouders hun kinderen het liefste bij elkaar houden. Van de 17 gezinnen kozen er 12 voor dezelfde klas. Ze vonden het voor de kinderen het beste, maar ook voor zichzelf: ouderavonden en extra activiteiten zijn op hetzelfde moment. Opvallend was dat deze ouders meer stress ervoeren van de kritische houding van buitenaf over hun keuze, dan de schoolkeuze op zich.

Akerman merkt ook op dat veel leraren en directies er per definitie vanuit gaan dat een drieling beter apart geplaatst kan worden. Leraren zijn bang voor blokvorming, dat de eenheid in een groep verstoort. Een standpunt gebaseerd op onwetendheid en het onvermogen om de drieling als drie individuen te zien. Akerman concludeert in haar onderzoek uiteindelijk dat de keuze voor één klas veel positiever uitpakt dan ze verwachtte. Wel gaf ze aan dat bij grote verschillen, bijvoorbeeld in rapportcijfers, een splitsing verstandig kan zijn.

APART IN DE KLAS

In bepaalde situaties kan een splitsing dus een goede keuze zijn. Bijvoorbeeld als je kinderen erg verschillen in intellectueel niveau. Andere redenen hebben vaak met gedrag te maken, bijvoorbeeld als de drieling onderling veel vecht, competitief is of als één van de drie erg domineert. Coks Feenstra onderzocht een groep van 70 drielingouders. Een tweetal voorbeelden uit deze onderzoeksgroep illustreren de keuze voor gescheiden klassen:

Veel leraren en directies willen drielingen apart plaatsen, omdat ze bang zijn voor blokvorming

Een echtpaar besloot om één van hun zoontjes apart te plaatsen (drie-eiige jongensdrieling). Hij domineerde erg over zijn broertjes die niet tegen hem op konden. Deze keuze werkt voor alle drie positief. Het zoontje dat alleen in een groep kwam, werd van te voren goed voorbereid, zodat hij de beslissing niet als straf beleefde. Ook werd er een buurvriendje bij hem in de klas geplaatst, zodat hij niet helemaal alleen de stap hoefde te maken. De ouders van een drie-eiige meisjestweeling besloten om elk jaar te wisselen zodat niet steeds dezelfde alleen in een klas zat. De meisjes vonden het een eerlijke oplossing, al duurde een jaar wel lang.

Voorwaarde voor een splitsing is wel dat de drieling het in emotioneel opzicht aan kan om gescheiden te worden, aldus Coks Feenstra. Drielingen worden vaak prematuur geboren en zijn in sommige opzichten jonger dan leeftijdsgenootjes.

DE BESTE KEUZE

Het kan voorkomen dat je in eerste instantie voor samen in een klas en later voor splitsing kiest. De situatie kan immers veranderen. En misschien gaat de mening van je drieling zelf ook meetellen. Hoe dan ook; de keuze voor samen of apart is per drieling verschillend. De beste keuze is gebaseerd op het goed kijken naar de drieling; drie unieke kinderen.

Lees het volledige advies “Drielingen op school” van Coks Feenstra op onze website: www.nvom.nl/kenniscentrum

Joan Westerneng

Praten met de school: Angela Merkel verbleekt erbij

WAT ALS DE EERSTE KEUZE TOCH NIET DE JUISTE BLIJKT?

WIE ROEPT NIET NA VIER JAAR BLIJ TE ZIJN DAT ZE NAAR SCHOOL GAAN? WIJ OOK. MAAR TOEN HADDEN WE ONS NOG NIET (VOLDOENDE) VERDIEPT IN HET 'OERWOUTTHEMA' DE TWEELING GAAT NAAR SCHOOL...

Mijn hemel, wat een megaberg aan informatie! Ons gezin als stukje miniwereld en daar dan als een soort afgevaardigde van de Verenigde Naties ingewikkelde beslissingen over nemen. Opdracht: een diplomatieke en met kennis onderbouwde oplossing. Maar ook een beetje flexibel en met humor graag. Een checklist en drie A4-tjes later beseften we dat we ons dagelijks leven gingen omgooien. De oudste van zeven moet er ook aan geloven: een nieuwe school, in een nieuwe omgeving. De tweeling moest na lang beraad in aparte klassen de schooltijd beginnen.

Onze twee-eiige tweeling jongens Abe en Bobby zijn goede vrienden. Meestal. Maar veel vaker ook niet. Uit veel onderzoek blijkt steeds weer dat de meereiiige variant van meerlingen een enorme rivaliteit kent.

Zo ook in ons huishouden. Dat wij de jackpot hadden was al snel duidelijk: van vroeg tot laat worden de messen geslepen. Wie is de sterkste, wie is de grootste, wie maakt de mooiste tekening, wie de hoogste legotoren, wie houdt het meest van poes Jopie, mijn legopoppetje is sterker dan de jouwes...

RUZIE

Speelgoed samen delen onttaardt steevast in iets dat verdacht veel lijkt op het begin van het Palestijns-Israëliësch conflict. Ondertussen kan ik de regels van de Verenigde Naties wel dromen, want er gaat geen dag voorbij zonder dat ik er een paar in de strijd gooi. Omdat dat sfeertje al heel vroeg opspeelde hebben we veel apart gedaan met de jongens. Boodschappen doen met de een, terwijl de ander ging vissen met papa. Goed opletten of het eerlijk ging. Ook voor de oudste.

De eindeloze reeks aan literatuur ondersteunde deze aanpak. Coks Feenstra, Joan Friedman en onderzoekers als orthopedagoog Suzanne Lagerweij hielpen me op weg om tot de beslissing te komen: de jongens zouden in aparte klassen gaan beginnen aan de lagere school.

In ons eigen dorp was dat onmogelijk: veertig kinderen in gecombineerde klassen. Dus weken we uit naar een paar dorpen verderop. Dat kon onze Dorpsmaffia niet waarderen maar ja, een tweeling vraagt nou eenmaal bepaalde offers.

VERSCHIL

Op de leveling in Avenhorn (NH) is het beleid dat tweelingen bij het begin van hun schoolperiode gescheiden worden. De directrice van de school is een jonge vlotte vrouw. Bij haar is scheiding geen wet, maar wel gewenst. De gedachte achter die wens is dat elk van de tweeling een eigen dagbeleving heeft. Zo kan individualiteit een kans krijgen.

Die gedachte sprak ons wel aan, de afgelopen vier conflictjaren indachtig. Soms werd de sfeer zo ruzieachtig dat we zelf invulden dat ze het wel fijn zouden vinden om elkaar op school niet de hele dag te hoeven zien.

Na de eerste week, die voor alle kinderen spannend is en gepaard gaat met een vat aan emoties, viel het meteen al op dat Bobby dit een prima beslissing vond. Hij ging spelen bij wie er maar voor te porren was en keek niet om naar Abe. Bobby genoot zichtbaar van dit nieuwe leven. Hij vrat de letters, tekende een hoofd en toen een heel poppetje, knutselde, plakte en schilderde de mooiste kleuren en vrolijke figuren.

Abe daarentegen, snapte maar niet waarom Bobby de hele dag

in het lokaal naast hem zat, zonder met hem te spelen. Hij liep de gang op om door het raampje in de deur te gluren naar zijn blonde broer. Hij wilde niet gymmen, kwam om de dag thuis met een onbekende broek en natgeplaste spullen in een plastic tasje, hield me vast als een aapje bij het afscheid en racete in mijn armen bij het ophalen. Zijn knutselwerkjes: gebroddel om er vanaf te zijn. Thuis werd hij ongeduldiger dan hij doorgaans is, ging opeens in bed plassen, kwam er 's nachts uit om bij papa en mama in bed te kruipen en deed er alles aan om te laten zien dat hij er ook was. Als Bobby een jongetje mee naar huis nam nam Abe het spel over, net zo lang tot Bobby maar opgaf en met Abe ging spelen en ik met het verbijsterde vriendje achterbleef.

OMMEKEER

Na een kleine zes weken vond ik het welletjes. Ik maakte mij zorgen over de terugval van Abe. Waarom wilden we ze scheiden, vroeg ik me steeds vertwijfeld af? Ik had me toch goed ingelezen, gekeken naar de aard van mijn kinderen, ze als twee aparte mensjes behandeld, ze geleerd samen hun mini-oorlogjes op te lossen als twee mini-politici? Spijt, spijt, spijt! Dagenlang maalde het door mijn hoofd. Wie ging ik hier nou het voordeel gunnen?

De Angela Merkel in mij stond op. Tijd voor een oplossing. Drammerig ging ik dit mislukte experiment een halt toe roepen bij zijn juf. Zij was van het type zeur niet zo, en de gesprekken verliepen moeizaam.

De schoolleiding deelde mijn zorg in eerste instantie. Hoewel, ik was er al snel achter dat ik als tweelingouder moest oppassen om niet als bijkans hysterische neuroot te worden weggezet want jeetje, "een tweeling is echt niet veel anders dan twee kinderen dicht op elkaar geboren", dus doe maar gewoon. Daaruit bleek maar weer dat de kennis met betrekking tot de specifieke problematiek van meerlingen in de samenleving echt toe is aan een gedegen informatie-update. Een mooie taak voor een werkgroepje binnen de Verenigde Naties, lijkt me.

De gesprekken werden opnieuw gevoerd met de leraren uit beide klassen. Wellicht dat een samenvoeging toch gewent was. Dat was constructief. Met argumenten uit verschillende onderzoeken kon ik onderbouwen dat scheiding soms een goed idee lijkt, maar dat het in de praktijk kan tegenvallen.

Open voor elkaars argumenten schipperden we voort. Wij met een bokkige Abe en de school met de verwachting dat Abe na de aanloopperiode wel zou bijtrekken; de natte plas-tasjes voor lief nemend. Want ja, Bobby ging zo lekker in zijn eigen klasje...

DEFINITIEVE KEUZE

Nu zijn we bijna een jaar verder. Groep 2 komt in zicht. Abe gaat met horten en stoten vooruit. Hij staat met een eigen stijl in zijn leven. Neemt niemand liever mee naar huis dan zijn broertje. Huilt als Bobby weer eens ergens anders gaat spelen. Hij kan het gewoon niet begrijpen. Toch doet hij z'n uiterste best om

alles een plek te geven. Met veel praten kon hij uitleggen dat hij jaloers is op het feit dat Bobby zijn eigen dingen doet. Onze kleine dominante oudste van de twee voelt zich niet meer de belangrijkste in het leven van zijn tweelinghelft.

Het gevoel dat ik onbewust de een offer voor de ontwikkeling van de ander knaagt aan alle kanten, want is dat wat ik onbewust heb veroorzaakt? We hebben de jongens en de school een jaar gegeven. Een feit staat vast: vanaf groep 3 komen ze tot het einde van de basisschool bij elkaar in de klas te zitten.

Maar is die wetenschap nu - genoeg voor later? Leraren en onderwijspersoneel moeten geïnformeerd blijven worden over de uitkomsten van vele langlopende onderzoeken die de komende jaren het licht gaan zien. Onderzoeken die waarschijnlijk steeds weer opnieuw zullen aantonen dat twee- of meerlingen zo bijzonder zijn dat ze speciale aandacht verdienen om te kunnen opgroeien tot evenwichtige en gelukkige eenheden van een twee-eenheid.

Tot die tijd breid ik mijn diplomatieke kennis van de Verenigde Naties uit, breng ik de humanitaire hulp op gang en bezin ik mij op nieuwe strategieën die van dit kleine dorp in Noord Holland een veilige enclave moeten maken voor dat al maar groeiende legertje meerlingen. In de hoop dat de strategie van Angela Merkel op een dag overbodig wordt.

Melou van den Berg

Lentezoet

TIRZA VAN SCHIE IS LENTEZOET. ZE SCHRIJFT VERSJES, OVER KINDEREN, MOEDER ZIJN EN FAMILIE, GELUK, LIEFDE EN VERDRIET, MAAR VAAK GEWOON OVER DE KLEINE, DAGELIJKSE DINGEN.

Tirza heeft vier kinderen, en de jongste twee zijn een eeneiige meisjestweeling. Ook zij kwam voor de keuze te staan: uit elkaar of niet? De een wilde wel apart, de ander niet. Na veel wikken en wegen besloten ze ieder een eigen klas te gunnen. De eerste dagen gingen fantastisch, maar toen begon het.

Buikpijn, huilbuien, verwijten ("waarom heb je ons uit elkaar gehaald?!?"), afgewisseld met trots ("ik heb helemaal alleen een afspraakje gemaakt mam!"), dikke knuffels als ze elkaar weer zien en eindelijk rust bij het avondeten omdat ze hun eigen verhalen kunnen vertellen.

Ze maakte er onderstaand gedicht bij.

www.lentezoet.nl

Soms is het niet duidelijk
Waar jij stopt en zij begint
Of wat ik losknoop juist
Het allermooiste verbindt

Of gemis een fase is
En ik maak me zorgen
Of mijn besluit de oorzaak is
Van buikpijn in de morgen

Genoeg kindjes in de klas maar
Jullie lijken eenzamer dan ooit
Hopelijk heb ik jullie niet
Voor niks in het diepe gegoid

Drijven omdat jij, jij bent
Lijkt me voor nu gezonder
Maar ga ondertussen
Alsjeblieft niet kopje onder

Ik hoop dat het went en het spijt me
Dat ik jullie leven zo verander
Dat elkaar loslaten ook houden van is...

Weet een moeder als geen ander

Loze argumenten

INGEZONDEN BERICHT VAN EEN BOZE PAPA

VOOR ZIJN DOCHTERS KREGEN WAT IN ZIJN OGEN HET BESTE WAS, WAS DEZE VADER BEHOORLIJK GEFRUSTREERD GERAAKT. IN EERDERE GESPREKKEN WAS ER BEVESTIGING GEWEEST: ZIJN DOCHTERS ZOULDEN BIJ ELKAAR KOMEN. MAAR TOEN HET PUNTJE BIJ HET PAALTJE KWAM OPEENS NIET MEER.

“We hadden al twee scholen in de buurt bezocht, die direct te kennen gaven tweelingen apart te plaatsen. Bij voorbaat, zonder te kijken naar de kinderen zelf. Dat druiste totaal tegen ons gevoel in, dus zochten we verder. In elk geval de start zou samen moeten zijn, in de loop van de schooltijd zouden we wel verder zien.

Die wet legt officieel vast dat ouders de primaire zeggenschap hebben over of hun kinderen bij elkaar in de klas moeten komen of niet

Uiteindelijk vonden we een school, en tijdens een kennismakingsgesprek kregen we de bevestiging dat ze bij elkaar geplaatst zouden worden. Ze zouden de enige tweeling op de school zijn die bij elkaar in de klas zit en eigenlijk werden er zelfs bij de bevestiging nog argumenten gegeven over waarom we het niet zouden moeten doen.

En daar werd ik wel boos over. De Algemene Vereniging Schoolleiders heeft het nota bene op de site staan: tweelingen hoeven niet per se in twee verschillende klassen te zitten. Ik wees daar wel op in het gesprek, maar dat werd weggewuifd. “In onze ervaring is het toch beter ze apart te houden”, werd er gezegd.

TWINS LAW

Dat begrijp ik gewoon niet. Ik verwees ook naar de Verenigde Staten, waar in meerdere staten de Twins Law wordt ondersteund. Die wet legt officieel vast dat ouders de primaire zeggenschap hebben over of hun kinderen bij elkaar in de klas moeten komen of niet. De oude dogmatische opvatting werd in de VS zo een wet die gebaseerd is op de wetenschap.

Als het tegen had gezeten hadden we maar een oplossing gehad: een dusdanig kleine school zoeken dat er maar een groep per leerjaar is. Dat zou een dorp ver weg worden, dus dat doe je ook zomaar niet. Op de peuterspeelzaal mochten ze wel bij

elkaar en dat ging goed. Wanneer anders blijkt, vinden wij ook dat het anders moet, maar niet bij voorbaat.

Als meerlingouder loop je er in het dagelijks leven wel vaker tegenaan, maar in de schoolkeuze helemaal: het lijkt soms alsof je het tweelingzijn van je kinderen moet ontkennen. Tweelingzijn is juist onderdeel van hun individualiteit, dat wordt door buitenstaanders vaak vergeten.

Naast de strijd met de schoolleiding nog een voorbeeldje: iemand die ongevraagd commentaar geeft op de kleding van de kinderen. “Ik vind het zo zielig als een tweeling dezelfde kleren aankrijgt.” Tja, alsof wij ouders dat per se willen? Weet zij veel dat als de een een petje op krijgt de ander er niet kan over ophouden totdat zij er ook een heeft? Ze is van harte uitgenodigd te komen oppassen in zo’n situatie.

DEZELFDE ARGUMENTEN

Er volgde nog een laatste gesprek met de school waarop ze geplaatst zijn. Weer diezelfde argumenten: onze ervaring, beter voor de ontwikkeling van het individu, we doen het altijd zo...

Ik begrijp inmiddels ook wel dat het extra moeite is om je in een meerling in te leven. Dat wanneer het verkeerd uitpakt het ook echt lastig kan zijn voor een leerkracht en de kinderen. Waakzaam hiervoor zijn is inderdaad weer een extra belasting voor de docent en de schoolleiding, bovenop de al niet eenvoudige taak die een docent heeft. Maar die argumenten hoorden we niet.

We kregen onze zin, maar voor hoe lang?”

